

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסדר בין James Richardson Gebr Heinemann SE & Co. KG ו-Proprietary Limited

א. פתח דבר

מונחת בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: **"החוק"**) להסדר בין James Richardson Proprietary Limited (להלן: **"ג'יימס ריצ'רדסון"**) ו-Gebr Heinemann SE & Co. KG (להלן: **"היינמן"**) וביחד: **"הצדדים"**), אשר עניינו שיתוף פעולה מול רשות שדות התעופה (להלן: **"רש"ת"**) בהפעלת חנות דיוטי פרי בנמל התעופה בן גוריון (להלן: **"ההסדר"**).

לאחר שבחנתי את ההסדר ואת הכבילות המצויות בו, כמו גם את השפעתם האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמזוגים, שוכנעתי כי אין בכבילות שבהסדר כדי להגביל את התחרות בחלק ניכר מהשוק המושפע מן ההסדר, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה, וכי אין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלו ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

ב. ההסדר והצדדים לו

ג'יימס ריצ'רדסון היא חברה פרטית בשליטת עו"ד אוולין דנוס המאוגדת באוסטרליה והרשומה כחברת חוץ בישראל. בין היתר, החברה מתמחה בהפעלת חנויות פטורות ממכס במדינות שונות בעולם. בכלל זה, החברה מפעילה חנות **"דיוטי פרי"** למכירה של טובין מסוג משקעות אלכוהוליים ויינות, סיגריות ומוצרי טבק, בשמים ומוצרי קוסמטיקה, מוצרי שוקולד וממתקים ומוצרים הנמכרים בחנויות דרגסטור, לרבות תרופות, בפטור ממכס וממע"מ בטרמינל 3 בנמל התעופה הבינלאומי בן-גוריון (להלן: **"חנות הדיוטי פרי"**). בנוסף לכך, החברה מפעילה בתוך נמל התעופה חנות הלבשה תחתונה של ויקטוריה סיקרט; חנות ספורט, בשותפות עם חברת אמ.ג'י.אס ספורט טרדינג בע"מ; וחנות אופנה, בשותפות עם חברת אלשרד בע"מ. החברה אף מפעילה חנויות פטורות ממכס במסופי הגבול היבשתיים בנהר הירדן, טאבה וערבה (רביק) ובנמל אשדוד, מוכרת טובין הפטורים ממכס במטוסי חברות ישראיר וארקיע ומספקת מוצרים כאמור לאניות.

היינמן היא חברה פרטית המאוגדת בגרמניה בשליטת בני משפחת היינמן, העוסקת, בין היתר בניהול חנויות פטורות ממכס לנוסעים בנמלי תעופה בגרמניה ובמדינות נוספות בעולם. בנוסף לכך, החברה מפעילה חנויות פטורות ממכס במעברי גבול, ספינות שיט ומעבורות. בנוסף לכך להיינמן פעילות מצומצמת במכירת מוצרי אלכוהול, טבק, ממתקים, בשמים וקוסמטיקה בסיטונאות ללקוחות ישראלים.

בשנת 2013, רש"ת פרסמה מכרז פומבי להפעלת חנות הדיוטי פרי, שהזכייה בו הייתה לפי גובה ההצעה הכספית לדמי ההרשאה שישולמו לרש"ת. על אף שמספר חברות בינלאומיות התעניינו

במכרז, בסופו של יום רק גיימס ריצ'רדסון והיינמן הגישו הצעות. גיימס ריצ'רדסון זכתה במכרז וכאמור מפעילה את חנות הדיוטי פרי כיום.

במהלך התקופה מאז זכייתה חל גידול משמעותי ובלתי-צפוי בכמות הנוסעים היוצאים מנתב"ג, המשפיע על הכדאיות הכלכלית שיש בהמשך ההתקשרות בתנאי ההרשאה הנוכחיים. לפיכך, ברצונה של גיימס ריצ'רדסון לנהל מגעים עם רש"ת על תיקון תנאי ההרשאה, לצורך התאמתם לשינוי בנסיבות; היינמן מבקשת לשתף איתה פעולה ביחס למגעים אלה ולניהול חנות הדיוטי פרי לפי ההרשאה המתוקנת, ככל שתינתן. ככל שלא יתגבשו הסכמות על המשך הפעלת חנות הדיוטי פרי לפי ההרשאה הנוכחית, ייערך מכרז חדש; הצדדים מבקשים לשתף פעולה גם בהגשת הצעה למכרז החדש, אם וכאשר ייערך.

ג. השפעות ההסדר על התחרות

לפי הנמסר על ידי הצדדים, שיתוף הפעולה ביניהם מאפשר להם לחלוק בסיכונים הכרוכים בהפעלת חנות הדיוטי פרי וליהנות מהניסיון והידע הייחודיים שיש לצד השני בתחום. היינמן מסרה, כי איננה מעוניינת בהפעלת חנות הדיוטי פרי בנתב"ג לבדה אלא בשיתוף פעולה עם שותף בעל ניסיון בשוק המקומי. גם ב-2013 היינמן ניגשה למכרז בשיתוף פעולה עם חברה שלה פעילות אחרת בישראל. שיתופי פעולה מסוג זה נפוצים בתחום הפעלת חנויות הדיוטי פרי. נוכח כל האמור, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה.

כפי שהוזכר לעיל, גיימס ריצ'רדסון והיינמן הן החברות היחידות שהגישו הצעות למכרז של רש"ת בשנת 2013. בנסיבות אלה, שיתוף הפעולה ביניהן עלול להעלות חשש להפחתת התחרות מול רש"ת, באופן שיאפשר להציע לרש"ת תנאים מסחריים נוחים.

אולם, בדיקות שערכה רשות ההגבלים העסקיים מול רש"ת העלו, כי רש"ת אינה רואה חשש בשיתוף הפעולה בין הצדדים. להערכתה קיימים לפחות עשרה שחקנים בינלאומיים שהם מתמודדים פוטנציאליים במכרז עתידי, אשר חלקם אף פנה לרש"ת להביע עניין במכרז. זאת, בנוסף לחברות ישראליות אשר אמנם אינן עוסקות בתחום הפעלת חנויות דיוטי פרי אך עמדו בתנאי הסף שנקבעו במכרז הקודם. רש"ת אף מסרה כי היא בוחנת דרכים לעיצוב תנאי המכרז העתידי שיקלו על השתתפותם של גורמים בינלאומיים, נוכח הקשיים שהיו לחברות מסוימות במכרז הקודם.

לאור עמדתה של רש"ת, שהיא בעלת אינטרס כלכלי שמספר מרבי של מציעים ייגשו למכרזים שהיא מפרסמת, שוכנעתי כי ההסדר אינו מעורר חשש להגבלת התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר.

להשלמת התמונה, בהסדר שיתוף הפעולה בין הצדדים נכללה גם התחייבות של הצדדים לאי-תחרות, לפיה יתחייבו הצדדים שלא להתחרות במיזם המשותף כל עוד שהם משתתפים בו (להלן: "בבילת אי-התחרות"). המדובר בכבילה אשר עולה בקנה אחד עם הרציונל שביסוד כללי ההגבלים העסקיים (פטור סוג למיזמים משותפים) (הוראת שעה) התשס"ו-2006, היינו שמירה על ערך המיזם המשותף וקידום ההשקעה בו, מבלי שהצדדים יחששו מתחרות מצד יתר הצדדים לו,

החשופים למידע הסודי של המיזם ומשפיעים על אופן פעילותה.¹ נוכח האמור, שוכנעתי כי הכבילה נחוצה לשם מימוש המיזם המשותף, כך שאין בהסדר כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו.

ד. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש עד לתום ההרשאה הנוכחית, ככל שיתגבשו הוראות המאפשרות הארכתה, או עד לתום ההרשאה שתינתן במסגרת המכרז הקרוב, ככל שיתקיים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק נתונה החלטתי זאת לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

מיכל הלפרין
הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ד באדר תשע"ז
22 במרץ 2017

¹ ראו: החלטה בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל להסכם בין: רפאל מערכות לחימה מתקדמות בע"מ ו-Lockheed Martin Corporation Missiles and Fire Control Operating Entity (24.10.2012) **הגבלים עסקיים** 500241.